

тверждения «превосходства арийской расы». В 80-е гг. XX в. «холодная война» между СССР и США чуть не привела к расколу олимпийского движения. Более мелкие конфликты неоднократно находили отражение на Олимпийских играх. Беларусь, как и многие другие государства, активно использует спорт для самоутверждения на международной арене. Правильная оценка и трактовка этих фактов имеют определенное идеологическое значение.

В то же время личность спортсмена представляет наибольший интерес и ценность спорта. За каждым выдающимся достижением стоит многолетний упорный труд и высокое мастерство. Сам факт победы на международных соревнованиях представляет собой акт высокой гражданственности, так как сопровождается прославлением Родины — поднятием национального флага. Поведение спортсмена, его биография обладают воспитательной ценностью и могут использоваться для популяризации спорта, патриотического воспитания, формирования национального самосознания.

Однако следует иметь в виду, что спорт, ориентированный только на высшие достижения или коммерческий успех, может развивать у спортсменов индивидуализм, меркантилизм и другие отрицательные качества. Проблема организации воспитательного процесса в спортивных командах не утрачивает своей актуальности.

Из вышесказанного можно сделать следующие выводы:

1. Спорт играет значительную роль в идеологическом воспитании молодежи. При этом массовый спорт решает задачи пропаганды и приобщения молодежи к здоровому образу жизни. Спорт высших достижений — формирование патриотизма, национального самосознания, гордости за свою Родину.

2. Идеологические аспекты спортивной деятельности, участия белорусских спортсменов в Олимпийских играх наиболее полно могут быть освещены в рамках олимпийского образования.

С.А. Галайко

БДЭУ (Мінск)

ПРА ЕДНАСЦЬ ПЕДАГАГІЧНАГА МАЙСТЭРСТВА І КУЛЬТУРЫ Ў ВУЧЭБНА-ВЫХАВАЎЧАЙ РАБОЦЕ ВЫКЛАДЧЫКА

Напярэдадні 73-й гадавіны БДЭУ рэктар універсітэта, прафесар У.М. Шымаў у артыкуле «Vivat Alma Mater» у газеце «Эканаміст» пісаў: «Інтэлект, навука, інавацыі з'яўляюцца галоўнай рухаючай сілай прагрэсіўнага развіцця краіны. Адгэтуль і поспехі універсітэта, як вынік працы многіх пакаленняў беларускіх вучоных-эканамістаў: тых, хто стаяў у пачатку стварэння вуза, хто ствараў і ўмацоўваў навуковыя школы, рыхтаваў кадры для маладой рэспублікі і хто самааддана і

творча праце ў ВДЭУ сёння. Час паказаў, што ва універсітэце не могуць быць толькі адукацыйныя (асветніцкія) функцыі, павінны быць і выхаваўчыя».

І яны тут ёсць. У апошнія гады ў пытанні паляпшэння ідэйна-палітычнага выхавання спецыялістаў з'яўляецца той факт, што праца ў студэнцкіх групах праводзіцца па адзіных перспектывных планах, распрацаваных на ўсё перыяд навучання. Гэтыя планы дазваляюць забяспечыць еднасць вучэбнай і выхаваўчай работы, мэтанакіравана і ўсебакова фарміраваць асобу маладога спецыяліста.

Безумоўна, студэнты — гэта сацыяльная група, якая патрабуе свайго вывучэння і ведання і ў якой ёсць свае асаблівасці, без вывучэння якіх і выкладчыкам замежных моў немагчыма абаснаваць вучэбна-выхаваўчую работу сярод моладзі. Вось чаму выкладчык з маленькім ці вялікім вопытам работы ў студэнцкай аўдыторыі можа, умее і прапаўе сваім слухачам, менавіта, нешта тое новае, што дазваляе маладому зацікаўленаму будучаму спецыялісту таксама прымяняць ужо ў час працы на прадпрыемстве, быць камунікабельным, умець прапанаваць і рэкламаваць прадукцыю на той замежнай мове, якой ён добра авалодаваў у вузе.

У сувязі з вышэйказаным здаецца, што кожны выкладчык любой дысцыпліны — лектар, прафесар, доктар навук павінен умець весці размову не толькі пра тое, колькі будзе «два» і «два», а і пра тое, што нашае жыццё складаецца з розных кампанентаў асобнай, а можа і не асобнай, справы.

Што ж тут маецца на ўвазе? Калі выкладчыку не адступіць у час лекцыі ад той праблемы, якую ён выкладае, то ён будзе «сухім» выкладчыкам, бо яго манатоннае гучанне, яго чытанне і бесперапынны паўтор асобных слоў, сказаў і нават прыкладаў даводзяць да таго, што студэнты вядуць сябе неспакойна, бачаць недахопы і лічаць нецікавай перадачу тых самых сумна выкладаемых ведаў.

Тут, безумоўна, педагогічнае майстэрства павінна быць на самым першым месцы. А для гэтага неабходна «варушыцца». Французы гавораць, што трэба «шэрсэ». Гэта значыць: трэба шукаць. Сёння нялёгка шукаць, таму што ўжо даўно ўсё знойдзена. Але ж гэта не так. Бо калі сістэматычна прагледжваць ранейшыя і новыя напрамкі ў выкладанні той ці іншай дысцыпліны, мы заўсёды знойдзем падказку аб тым, што трэба мне сёння рабіць, як ажывіць, як больш цікава перадаць тыя веды, якія выпрацавала чалавецтва, і трохкі сам. Я ўпэўнены, у кожнага выкладчыка маладога і, тым больш — з вялікім вопытам, знойдуцца прыклады, якія дапамагаюць заняці зрабіць больш цікавымі, змястоўнымі, пазнавальнымі і патрэбнымі не толькі для адукацыі, агульнага развіцця, але і для будучай прафесійнай дзейнасці. Бо яскравыя прыклады, якія мелі месца, альбо нават прыдуманія і вобразна пададзеныя, заўсёды знойдуць разуменне ў аўдыторыі (будзь гэта студэнты ці нават другая катэгорыя слухачоў).

У гэтым выпадку трэба весці размову аб культуры, навуцы, без якіх не можа адбыцца паляпшэння ў жыцці вядомай нацыі. Без навукі ні

грамадства, ні навучальныя ўстановы не змогуць несці ў асяродзе любога напрамку, асабліва ў асяродзе нашай моладзі, якая хоча ведаць многае і ў школе, і ў нашым універсітэце, тыя веды, якія выпрацоўваліся чалавецтвам на працягу стагодзяў.

Хочацца прывесці яшчэ адно выказванне рэктара універсітэта ў тым жа артыкуле аб прафесіяналізме, якасці адукацыі і навукі. Ён піша, што сёння гэта актуальна як ніколі. Перш за ўсё нам трэба клапаціцца аб высокім інтэлектуальным узроўні прафесарска-выкладчыскага корпуса, таму што менавіта ён вызначае якасць адукацыйнага працэсу, матывацыю вучобы студэнтаў. Каб паспяваць за ўсімі навінамі ў адукацыйнай сферы, выкладчыкі вуза павінны самі пастаянна сябе ўдасканальваць, расці прафесійна... Ва універсітэце патрэбна культываваць уласную атмасферу духоўнасці, ствараць багапрыемную аўру ВНУ... захоўваць, ствараць і развіваць традыцыі...

Менавіта ў гэтым сэнсе наш народны мужчынскі вакальны ансамбль прафесараў і дацэнтаў БДЭУ «Чырвоны гваздзік» даўно працягвае трымацца на грэбені хвалі і цалкам адпавядае падтрымцы той атмасферы, пра якую гаворыць кіраўнік нашай навучальнай установы. Канешне, жыццё і развіццё талентаў кожнага чалавека: вучонага, настаўніка, асабліва куратараў груп, эканаміста, альбо іншага спецыяліста павойму ўнікальныя. Менавіта таму ў комплексе дзеяння і існавання калектыву выкладчыкаў «Чырвоны гваздзік», для якога адным з напрамкаў служыць эстэтычнае выхаванне, павышэнне культурнага ўзроўню, прывітанне густаў і навыкаў да мастацкай творчасці не толькі студэнтаў, але і саміх выкладчыкаў, якія уласным прыкладам іграюць ключную мабільную ролю ў справе развіцця эстэтычных якасцяў. Карацей кажучы, фактар асобы выкладчыка ў фарміраванні будучага спецыяліста бяспрэчны! І наогул, чым вышэй культура выкладчыка, чым большы яго навуковы грамадскі аўтарытэт, тым мацнейшы яго ўплыў на студэнта.

Больш таго, удзел выкладчыкаў у вакальна-харавых спевах садзейнічае не толькі актыўнаму правядзенню вольнага часу, але і ўдасканаленню педагагічнага майстэрства, адточванню галасавых і моўных даных, яго прамоўніцкага мастацтва, так неабходных сучаснаму кваліфікаванаму лектару.

Я як кіраўнік гэтага калектыву сустракаюся з прыгожымі, цікавымі, адукаванымі прафесіяналамі нашага БДЭУ — прафесарамі і дацэнтамі, супрацоўнікамі другіх аддзелаў, службаў і заўсёды адкрываю ўсё новыя і новыя рысы характару, новыя здольнасці, новыя дасягненні прафесійныя: хто ў аўдыце, хто ў замежнай мове, хто ў маркетынгу і г.д. Іх прафесійны рост у першую чаргу робіць гонар і мне як кіраўніку ансамбля, а яшчэ большы гонар нашай установе, бо прафесійнае майстэрства выкладчыка складаецца не толькі з выканання той ці другой дысцыпліны ў студэнцкіх аўдыторыях, але і з іншых кампанентаў нашага штодзённага жыцця. Тут я маю на ўвазе і агульна-грамадскую дзейнасць, і адносіны да яе выканання.